

Theater De Fransche School 'Gastvrijheid en flexibiliteit'

Naast de grote theaters en schouwburgen die Nederland rijk is, bestaan er veel meer theaters van kleiner formaat. Theaters die het moeten hebben van vrijwilligers én van creatief zijn met de ruimte die ze hebben. Zo ook Theater De Fransche School in Culemborg. Gevestigd in een prachtig historisch pand en technisch gezien draaiende gehouden door Olaf Paulisse en Jessy van Adrichem. Een flinke verbouwing en uitbreiding staan inmiddels gepland, maar met die groei zullen twee zaken in ieder geval niet verdwijnen bij De Fransche School: "Gastvrijheid en flexibiliteit zullen altijd kenmerkend blijven", aldus Olaf Paulisse.

Het technisch duo van De Fransche School is nog niet erg lang werkzaam in het Culemborgse theater. Voor Olaf Paulisse is het zijn derde seizoen, Jessy van Adrichem begint aan haar eerste. Ervaring is er echter meer dan genoeg. Olaf Paulisse begon in 1982 als vrijwilliger bij een klein theaertje in Enschede, waarna een zwerftocht langs veel andere theaertjes gemaakt werd. "Na verloop van tijd heb ik er toen mijn beroep van gemaakt en ben ik acht jaar lang met gezelschappen aan het reizen geweest", vertelt hij. Zodoende kwam hij toen ook geregeld bij De Fransche School over de vloer. "Hier beviel het me toentertijd al. Toen ik het na die acht jaar gehad had met het reizen – ik ben immers

ook geen achttien meer – én ik zag dat ze hier een Hoofd Techniek zochten, besloot ik de stap naar De Fransche School te maken."

Snelle zaal

Paulisse ziet het als een groot voordeel dat hij ook de reizende kant van de theaterwereld gezien heeft: "Ik snap mensen die hier binnenkomen en ik weet wat voor hen belangrijk is. Dat is ook waar De Fransche School bekend om staat bij artiesten en technici: gastvrijheid en flexibiliteit. Dat zijn de twee sleutelwoorden én de dingen die wij hier ook belangrijk vinden." Het is tevens wat De Fransche School volgens Paulisse en Van Adrichem mede

onderscheid van veel grote schouwburgen en theaters: "Er zijn schouwburgen in Nederland die er om bekend staan dat ze een soort ambtenaren hebben rondlopen die het rustig voor elkaar spelen om eerst even pauze te gaan houden op het moment dat net een gezelschap binnenkomt en die om vijf uur alles laten vallen om bijvoorbeeld te gaan eten. Dat kennen wij hier niet. Eten doen we wel als er tijd is. De voorstelling moet klaar zijn en als dat zo is dan gaan we wel eten. Als het tegenzit dan heb je daar weinig tijd voor, maar bijna altijd zit het mee omdat we hier een snelle zaal hebben."

Vrijwilligers

Jessy van Adrichem vertelt over de rolverdeling bij De Fransche School: "Olaf is Hoofd Techniek en samen sturen we een groep vrijwilligers aan. Of Olaf, óf ik sta op de vloer, meestal met één of twee vrijwilligers. We werken om en om en dus los van elkaar. Het is hooguit één keer in de maand dat we daadwerkelijk samen werken." Een theater van het formaat van De Fransche School valt of staat bij de vrijwilligers die bereid zijn hun steentje bij te dragen. Olaf: "Grofweg hebben we twee ploegen, de jonkies en de 'oude mannen'. De jonkies zijn jongens van 16 tot begin 20 die het vak willen leren en binnenkomen vanuit hun interesse voor de theater-techniek. Oneerbiedig gezegd heb je daarnaast dan nog de 'oude mannen'. Dat zijn mensen die aan het eind van hun arbeidsleven nog een leuke bezigheid

willen hebben. Die doen hier onder andere het filmgedeelte." Het is bekend dat je gezegend moet zijn met een bepaalde mentaliteit om het in de theaterwereld uit te houden. "Die mentaliteit heb je of die heb je niet, maar hier wordt het ze ook wel met de paplepel ingegoten", vertelt Paulisse. Elk jaar hebben we één of twee stagiaires – jongens die graag het vak willen leren en eigenlijk nog een onbeschreven blad zijn. Ze worden hier vervolgens groten-deels gevormd en dan komt het met die mentaliteit wel goed. Op het moment dat je niet over de juiste mentaliteit beschikt en dus niet in het theater past, dan ben je ook zo weer weg. Je moet het doen omdat je leuk vindt, anders houd je het echt niet vol."

Veranderd

Over het opleidingsniveau in Nederland denkt Paulisse tweeledig: "Het is wisselend. Er zijn opleidingen waarvan ik best een stagiair wil hebben, maar er zijn ook scholen waar er mijns inziens te weinig van terecht komt. Er is een wildgroei aan opleidingen. Alles wat maar een beetje knippert en beweegt heet daar al theatertechniek, maar zo werkt het niet. Nou ben ik zelf ook wel van de oude stempel hoor. Qua opleiding heb ik 'nul', maar ik heb inmiddels wel 25 jaar ervaring. Ik ben begonnen in een klein theatertje met een 12-kringen handtafel. Het gebeurde daar gewoon op het gevoel. Die stand...oké dan kunnen we nu crosen. Wat nou computers, wat nou honderd dimmers? Het is eigenlijk niet meer voor te stellen." Behalve de techniek is ook de sfeer in veel theaters door de jaren heen veranderd, beaamt Paulisse: "Al valt het hier eigenlijk nog wel mee. Ik zat vroeger in vrijwilligerorganisaties en ben daar ook beroepsmatig nog altijd mee in aanraking gebleven. Ik heb van mijn hobby mijn beroep gemaakt. Het klinkt misschien als een cliché, maar mooier kun je het niet hebben. Maar ook nu nog is het mijn hobby en doe ik nog steeds vrijwilligerswerk in het theater. Je komt dan automatisch in aanraking met mensen die lol hebben in het vak en bij wie de voorstelling voorop staat. In de schouwburgen heb ik die veranderingen wel gezien. Die zijn nogal eens verworpen tot fabrieken waar het er allemaal een stuk afstandelijker aan toe gaat."

Bruggenzaal

Flexibiliteit en snelheid zijn kenmerkend voor De Fransche School. "Het grote voordeel is dat we hier over een bruggenzaal beschikken", vertelt Jessy van Adrichem. "We kunnen dus op twee niveaus tegelijkertijd werken. Veel andere theaters van dit formaat hebben een vast grid, waarbij je alles moet gaan inhangen met genies. Bovendien zijn we goed in staat om lichtplannen 'om te denken' omdat we een zaal hebben met een afwijkende vorm en afwijkende maten." Paulisse vult aan: "Bovendien beschikken voor een theater van dit formaat over heel veel licht. Je hoeft hier echt niet te bekknibbelen op lampjes. We hebben zestien profielen hangen, beschikken over 12 P.C.'s, 12 Fresnellen, 10 multiparren en een stuk of 25 parren."

Uitbreiding

Zoals gezegd staat De Fransche School een flinke uitbreiding (meer dan een verdubbeling van de oppervlakte) te wachten. Het wordt deels nieuw- en deels verbouwd. "Een jaar of tien geleden is het theater eigenlijk al afgekeurd op een aantal punten", vertelt Paulisse. "Als je boven misstapt dan lig je ineens vijf meter lager, dat zijn natuurlijk dingen die aangepakt moeten worden. Bovendien wordt het

ook steeds moeilijker te exploiteren omdat er maar 130 stoelen zijn – dat gaan er in de nieuwe situatie 170 worden. We slaan eigenlijk twee vliegen in één klap: we gaan naar 170 plaatsen én de hele technische installatie wordt vernieuwd. De hele bruggenconstructie gaat eruit en de laad en los – die verre van optimaal is – wordt verbeterd. De zaal wordt gekeerd en er wordt een stuk aangebouwd, waardoor we een achtertoneel en een loadingdock krijgen. De trucks kunnen dan gewoon blijven staan, in tegenstelling tot nu. Nu staan ze op een bruggetje voor het theater, waar – zo lijkt het althans – net toevallig altijd de gemeentereiniging langs moet. Er komt een fatsoenlijke horecakeuken en meer kantoorruimte én een film/conferentiezaal met 90 stoelen."

Geen centimeter breder

Uiteraard komt in het vernieuwde theater ook vernieuwde apparatuur. Hoe houden Paulisse en Van Adrichem eigenlijk hun kennis op peil? "Door vakbladen te lezen én door te durven zeggen dat je dingen niet weet, zodat je jezelf kan laten adviseren door mensen die het wel weten", aldus Paulisse. "We hoeven hier ook echt niet de meest moderne spullen te hebben. Grote producties passen hier toch niet in, want we worden geen centimeter breder. Wat zouden we dan met al die spullen moeten? Je moet het niet willen hebben 'om het hebben'. Ik ben zelf ook nog altijd vooral van het conventionele licht. In mijn ogen is bewegend licht een volgschot, of een lamp die niet goed vastzit", gaat hij lachend verder. Wel gaat hij zich verder verdiepen in bekabeling: "Wat gaat er gevraagd worden in de komende tien jaar, ook door partijen die hun eigen spullen meenemen? Waar kan ik inprikken op ethernet, waar wil je DMX-aansluitingen hebben zitten? Maar goed, veel van die moderne dingen zie je ook vanzelf wel een keer langskomen."

Sfeer

Het allerbelangrijkste is volgens Paulisse nog altijd de sfeer van De Fransche School. Zo is er een voorval waar ze in het Culemborgse theater graag mee pronken: "Herman van Veen stond dit jaar weer in Carré en wij werden gebeld of hij hier de laatste try-out kon doen. Dan rammen we dus die hele Carré-voorstelling erin hier. Inclusief confetti die je nog een jaar terugvindt én 500 pingpongballen die uit de kap komen, maar ook al het licht en dergelijke. Achteraf hoor je dan die technici zeggen dat ze hier ook best een maand zouden willen staan, gewoon omdat ze het hier zo leuk vinden. De sfeer is veel belangrijker dan dat je precies die zeven trekjes op exact 1.35 meter van de voorrand hebt hangen. Nee, hier is het 'waar het kan, daar komt het te hangen' – dát is De Fransche School!"